

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Nr. 8

New York, N.Y. - 10001 1971 m. February- Vasario 26 d.

64 metai

MATAS VINIKAS DAUG NUSIPELNĖS SUSIVIENIJIMUI

RAŠO POVILAS DARGIS
SLA PREZIDENTAS

Lygiai prieš dešimtį metų mirė dr. M.J. Vinikas, eidamas mūsų Susivienijimo sekretoriaus pareigas. Nors jau praėjo dešimtmetis, bet ir šiandien mūsų organizacija visai arti jaučia velionio nuveiktų darbų reikšmingumą, kurs neišdilo dabar ir pasilieka ateities metams.

* * *

Amerikos lietuviai turi nemažą pasižymėjusių ir nusipelnusių veikėjų, kurių darbai buvo skirti lietuvių tautai. Šių iškilųjų vyrų tarpe Matas Vinikas buvo ir pasilieka itin garbingoje vietoje. Jis priklausė ankstyvesnių lietuvių ateivių grupei. Vinikas į šią šalį atvyko visai jaunas. Pradžioje dirbo įvairius paprastus darbus, bet kartu ir lavinosi. Jį matome praicityje matininku, vėliau chemiku, o pagaliau filosofijos daktaru. Šį laipsnį, įgijo Washingtono universitete.

Visuose žymesniuose lietuvių darbuose Vinikas uoliai dalyvaudavo ir dažnai buvo vadovaujančiose pozicijose. Atsikūrus nepriklausomai Lietuvai, jis pirmas parodė tais laikais ypatingą pasiryžimą, jis nuvyko į Washingtoną ir ten ėjo įvairias diplomatinės pareigas, buvo atstovybės sekretorium ir pagaliau Lietuvos Charge d'Affaires. Pažymėtina, kad Matas Vinikas kai kurį laiką dirbo Kaune užsienių reikalų ministerijoje.

* * *

Dr. M.J. Vinikas pastaraisiais savo gyvenimo metais, pokalbio metu.

Ir štai šis pirmaujantis Amerikos lietuvių darbuotojas 1932 metais pakviečiamas ir normaliu būdu išrenkamas mūsų Susivienijimo sekretorium ir reikalų vedėju.

Netenka pamiršti, jog mūsų Susivienijimas išgyveno nemažą sunkių laikotarpių. Kaip tik tada SLA vadovybėje buvo jaučiama tam tikra krizė. SLA Centras tuo laiku nebuvo pilnai pajėgus vesti organizaciją pažangos ir klestėjimo keliu. Žodžiu, buvo reikalingas tokio kalibro asmuo, koks buvo Matas Vinikas, kurs galėjo savo aktyvumu išjudinti SLA darbuotojus.

Jeigu atsiminsime mūsų Susivienijimą kūrimosi laikotarpiu, tai turėsime pripažinti, jog jis pamažu augo, pradėjus nuo anais laikais gausių pašalpiinių "draugysčių", kaip Šv. Jurgio ar kito palaiminto vardu pavadintų draugijų apimties, pakilo iki šiandieninio lygio.

Matui Vinikui pradėjus dirbti, Susivienijimas įgavo pažangios, jau tiksliai organizuotos fraternalinės organizacijos pobūdį. Buvo išdirbtos pačių reikalingiausių klasių apdraudos, buvo patobulintas kuopų veikimas. Seimų metu buvo išleidžiamos apskaitinės knygos su atsakingų pareigūnų raportais ir tiksliomis žiniomis apie padarytas ataskaitinių metų operacijas.

Dr. M.J. Vinikas savo ataskaitinius raportus atlikdavo platesne prasme. Jis ne tik pateikdavo reikalingus duomenis, bet taip pat padarydavo bendrą organizacijos veiklos analizę. Čia jis turėjo pasiaukojusį Susivienijimui daugelio metų bendradarbi Stasį Vitaitį, kurs daugiausia ir pasirūpino, kad Matas Vinikas ateitų vadovauti Susivienijimui. Šio patrioto lietuviu - Stasio Vitaičio nuopelnai yra ypatingai dideli, tik labai gaila, kad jis iki šio laiko dar nesulaukė tinkamo savo kilnių pastangų įvertinimo.

Nebūtų pilnai apibūdintas Mato Viniko darbas Susivienijime, jeigu čia nebūtų priminta, jog jis, tarytum numanydamas, kad jo darbas organizacijoje gali greitai nutrūkti, pasirūpino išlavinti ir sutelkti SLA Centro bendradarbių štabą, kurs buvo puikiai supažindintas su apdraudos sudėtingomis taisyklėmis ir drausmingai išauklėtas geram darbui. Dėka Mato Viniko šių pastabų mūsų organizacija iki šio laiko patvariai veikė ir sugebėjo daugumą narių pageidavimų pakankamai gerai patenkinti.

Laikraštis "Tėvynė" pasidarė tokiu leidiniu, kuris pirmoje eilėje besirūpindamas savo organizacijos veikla, lygiai plačiai atsiliepdavo į aktualius tautinius reikalus.

Buvo išleista su keliais atvejais padarytomis pataisomis, SLA konstitucija.

* * *

Tiesa, kad mūsų Susivienijimas visada
(Nukelta į 4 psl.)

SLA Pildomoji Taryba pastaraisiais dr. M.J. Viniko laikais. Pirmoje eilėje: E. Mikuziūtė, izdo globėja, Povilas Dargis, prezidentas, dr. M.J. Vinikas, sekretorius, N. Gugienė, izdininkė. Antroje eilėje - J. Maceina, viceprezidentas, dr. S. Biežis, daktaras-kvotėjas ir S. Briedis, izdo globėjas.

Tėvynė

LIETUVIŲ TĖVYNĖS
AMERIKINIS ORGANAS

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numeriu išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senasis adresas ir
nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Lietuvių pajėgumo demonstravimas

Šiandieną jau pasibaigė reikšmingosios Lietuvos nepriklausomybės - Vasario 16 šventės iškilmės. Lietuvių laikraščiai pilni pranešimų apie tas iškilmes, kurios vyko lietuvių svarbesnėse kolonijose. Ypatingai svarbu, jog Vasario Šešioliktosios iškilmės vyksta net ir nedidelėse lietuvių kolonijose, kur paprastai lietuviškas veikimas mažai tepasireiškia.

Pats tautinio išsilaikymo instinktas paskatina veikliuosius lietuvius neapleisti Vasario Šešioliktos dienos jos tinkamai nepamiršus. Suprantama, kad tiksliausia būtų visokius parengimus pritaikyti kaip tik tai pačiai sukaktuvių dienai - Vasario Šešioliktajai. Bet troškimas turėti daugiau publikos ir surinkti daugiau aukų svarbesniems politiniams ir kultūriniais darbams paremti, priverčia minimas iškilmes rengti nedarbo dienomis.

*****

Šie metai parodė, jog aktyvūs lietuviai visuomenininkai jau suprato, kad reikia šias iškilmes taip organizuoti, jog jos ne tik duotų kiek įmanoma daugiau lėšų, bet kartu, kad jos būtų tam tikra sutelktinė demonstracija lietuvių tautinio pajėgumo. Todėl jau dabar daugelyje vietų buvo rengiami ne tik vakarai-koncertai su kalbomis ir politiniais pareiškimais, bet taip pat ir meno parodos ir kitokio pobūdžio tautinės kūrybos demonstracijos. Tačiau reikia pripažinti, jog pastangos praplėsti Vasario Šešioliktos parengimus, dar nėra pakankamai plačiai organizuotos. O būtina ir svarbu tautinio išsilaikymo požiūriu panaudoti Vasario 16 dieną lietuvių tautinės savigarbos sustiprinimui. Juk čia susidaro puikios progos didesniai skaičiui lietuvių parodyti lietuvių kūrybą visose srityse. Tuo labiau, jog lietuviai meno ir kultūros žmonės pajėgūs ir dirba uoliai. Tačiau apie jų pasiekimus plačioji lietuvių visuomenė dažnai menkai tenusimano.

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

* VILNIUJE lankėsi iš Lenkijos 25 lietuviai. Jie gyvena įvairiose Lenkijos vietose, kaip Varšuvoje, Lodzėje, Bydgoščiujė, Vroclave ir Punske. Tarp ekskursantų pažymėtini: skulptorius Eduardas Lovickas, artimai pažinęs lietuvių skulptorių Petrą Aleksandravičių, M.K. Čiurlionio giminaitis Adomas Chomskis, mokytojas Adomas Butrimas, teisininkas Henrikas Žvirela.

* INA NEVERAVIČIŪTĖ jau keletą metų tamauja diplomatinėje Jungtinių Valstijų tarnyboje. Dabartiniu metu Ina gavo paskyrimą ir jau išvyko į Chilėje esančią JAV ambasadą.

* CHICAGOS MAYORAS R. Daley vasario 16 proga parašė: - Tūkstančiai lietuvių kilmės Chicagos gyventojų visokiais galimais būdais yra parodę susirūpinimą sunkia Lietuvoje pavergtų žmonių padėtimi ir yra pasiryžę ir toliau taip dirbėti, kad Lietuva taptų laisva ir nepriklausoma. Aš, Chicagos mayoras, skatinu Chicagos žmones nesumažinti tos paramos, kokią mūsų miestas visada rodė tiems, kurie kovoja dėl savo tautos laisvės, kurie yra mūsų bendruomenės aukštai gerbiami piliečiai.

* APIE SIMĄ KUDIRKĄ išleista knyga anglų kalba: "Attempted Defection by Lithuanian seaman Simas Kudirka". Šioje 247 puslapių knygoje nuosekliai pavaizduota Simo Kudirkos tragedija.

* APIE DAILININKĄ Justiną Vienožinskį Vilniuje išleista knyga, kurią paruošė Irena Kostkevičiūtė.

* NEW HAMPSHIRE studentai amerikiečiai pradėjo rinkti parašus peticijai, kuri reikalauja pagelbėti Simui Kudirkai. Šios akcijos sumanytoja yra studentė Carol Shea iš Lee miestelio.

Jeigu nuo ateinančių metų bus iš anksto planuojamos Vasario 16 dienos iškilmės ir jeigu bus išdirbta žymiai platesnė tų iškilmių programa, tai neabejotinai ir pageidaujiamieji rezultatai pasirodys žymiai reikšmingesni.

*****

Čia yra gera proga priminti, jog daugelis SLA kuopų Vasario 16 dieną savarankiai paminėjo. O mūsų organizacijos žymesnieji veikėjai daugumoje lietuvių kolonijų prisidėjo prie rengiamų bendrų Vasario 16 iškilmių.

Reikia tikėti, jog SLA veikėjai, kurie ir ateityje dalyvaus Vasario 16 iškilmių paruošiamuose pasitarimuose, iškels čia minimas mintis apie Vasario 16 dienos iškilmių praplėtimą ir jų panaudojimą lietuvių kūrybių jėgų demonstravimui. Juk tikrai gi mums yra svarbu ne tik surinkti tas aukas, kurios būtinos lietuviškai veiklai paremti, bet kartu ir iškelti bei sustiprinti mūsų tautinę kūrybą. Tokie sumanymai reikalingi išankstinio pasirengimo ir jie neturėtų būti pamiršti.

***** TĖVYNĖ 2

* KAZIUKO MUGĖ, kuri visais laikais buvo itin populiari Vilniuje, dabar mielai rengiama didesnėse lietuvių kolonijose Amerikoje. New Yorke, Chicagoje, Bostone Kaziuko Mugėmis rūpinasi lietuviai skautai. Mugės rengiamos kovo mėnesio pradžioje.

* NUO GENEROLO TEODORO DAUKANTO mirties jau sukako dešimts metų. Šią sukaktį pirmiausia paminėjo Pietų Amerikos lietuvių laikraščiai, nes ten jis gyveno pastaruosius savo amžiaus metus. Gen. Daukantas nepriklausomoje Lietuvoje tam tikru metu vaidino svarbų vaidmenį. Mes jį matome Lietuvos Šaulių Sąjungos priešakyje, vėliau jis buvo Vyriausiojo Štabo viršininku ir Krašto Apsaugos ministru. Jis pats po karo atsidūrė Argentinoje, o jo žmona ir dukterys buvo likusios Lietuvoje ir ištremtos į Šibirą.

* JŪRATĖ KAZICKAITĖ, pasižymėjusi žurnalistė, dalyvauja televizijoje, programoje vardu - "To tell the truth".

* Z. LAPINAS, atvykęs iš Kanados su jo sukurtu "Gintaro" ansambliu į Philadelphia turėjo gerą pasisekimą ir žiūrovų buvo priimtas labai šiltai. Bendra nuomonė, kad Z. Lapinas - ansamblio kūrėjas atliko puikų patriotinį darbą sutelkdamas didaką būrį jaunuolių kultūrinei veiklai.

* LIETUVIŲ akademinis sambūris Chicagoje sausio 31 d. surengė diskusijas tema: Mūsų ideologinių srovių pastangos stiprinti Lietuvybę Amerikoje.

* DR. ELENA ARMONIENĖ kovo 7 d. Balfo naudai rengiamoje vakarienoje Clevelande, padarys pranešimą apie Brazinskių bylos eigą. Kaip žinia, ji lankėsi Turkijoje ir iš arti patyrė visas aplinkybes.

* ELENOS GAPUTYTĖS skulptūros buvo išstatytos Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje visą vasario mėnesį.

NENUILSKIME

Visų laisvojo pasaulio lietuvių pareiga dirbti Lietuvos laisvės rytojui. Auksodami Tautos Fondui remsime šio darbo vykdytoją VLIKĄ.

Aukus prašome siųsti Lithuanian National Fund, 64-14 56th Rd., Maspeth, N.Y. 11378.

Kiekvieno SLA veikėjo pareiga pagelbėti organizatoriui

Greitai atsiliepkite į SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašytieji nauji nariai bus įskaityti į SLA Vajų, kuri dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. - Gerbiamieji SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas tokia pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Rockford, Ill.

SLA 77 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Praeitais susirinkimas buvo mažas, tad valdyba nebuvo renkama, vienok svarbiausias klausimas aptartas - paskirta auka \$ 25.00 į Brazinskių gelbėjimo fondą ir taip pat nutarta būtinai susirinkti sekmadienį, vasario 7 d. Liet. Klubo salėje. Šis susirinkimas buvo gausus, tai didelis malonumas buvo pamatyti seniai nematytus 77 kuopos narius.

Kuopos pirmininkas Jonas Stružas atidarė susirinkimą 2:30 val. p.p. Skaitytas praėto susirinkimo protokolas buvo priimtas vienbalsiai. Skaitė Adomas Šemas, sekretorius. Raportus atliko Domicėlė Bubelienė. Pasirodo, kad kuopa finansiniai paaugo ir yra gerame stovyje. Narių, pilnai užsimokėjusių, turime virš 80.

Kuopa iš savo izdo paskyrė \$ 25.00 auką kuri buvo įteikta Vasario 16 minėjime Lietuvos laisvinimo reikalams.

Kadangi kuopa pavyzdinčiai atlieka savo darbus, nors ir norėjo kai kurie pasitraukti, bet susirinkimas vėl išrinko seną valdybą eiti pareigas 1971 metams. Parengimus ir piknikus surengti palikta valdybai, bet nariai mielai noru stovėję tulką padėti. Mieloms šeiminkėms Petronėlei Savickienei ir Mary Stružas, kurios dirba kuopai daugelį metų, pavesta kuopos valdybai parūpinti joms dovanų. Nutarta vėl susirinkti liepos mėnesį.

Baigiantis susirinkimui visi nariai pa-

kviešti užkandžiui. Užkandžius pagamino P.Savickienė ir M.Stružienė, o Justinas Babelis pavaišino gėrimais.

Koresp.

Edwardsville, Pa.

SLA PIRMOS KUOPOS NARIAMS PRANEŠIMAS

Vasario mėnesio susirinkime nutarta pakeisti susirinkimų laiką iš 12:00 valandos į 2 val. po pietų.

Tad Kovo-March susirinkimas įvyks pirmą sekmadienį, kovo 7 d., ne 12, bet 2 val. po pietų, parapijos salėje, Zerby Ave. Kingston, Pa.

Viktoras Kamarauskas, pirmininkas

Ansonia, Conn.

MIRĖ ILGAMETIS SLA NARYS JUOZAS M.CHERNAUSKAS

Jis, ilgai sirgęs, vasario 3 dieną mirė ligoninėje ir palaidotas Šv. Petro kapinėse, Derby, Conn.

Čia J.M.Chernauskas išgyveno 60 metų, visą laiką būdamas biznyje ir apie tiek pat laiko buvo SLA nariu. Seniau, kada dar buvo SLA 66 kuopa, jis buvo jos fin. sekretorium.

Nuliūdime paliko savo žmoną Rose, du sūnus - teisėją 5-tame distrikte, adv. J.M. Chernauską ir adv. J.C.Chernauską ir dvi dukteris, 8 anūkus ir 6 proanūkus, bei daug giminių ir draugų.

Juozai, ramiai ilsėkis Dėdės Samo žemėje.

Dar pranešu, kad SLA 66 kuopos susirinkimas įvyks Kovo-March 14 dieną, įprastu laiku ir įprastoje vietoje.

Kor.

Worcester, Mass.

Vasario 7-tos dienos SLA 57 kuopos susirinkimas įvyko pakeistu laiku. Susirinkimas buvo sėkmingas. Jame dalyvavo ir SLA viceprezidentas Aleksandras Chaplikas.

Organizatoriai į kuopą įrašė 4 narius. Pažymėtina, kad įsirašė buvęs Lietuvoje žymus sportininkas Vytautas Ilgūnas.

Vasario 16-sios proga nutarta aukoti ALT-ai \$ 15.00.

Nutarta suruošti bankietą pagerbti žymų Worcesterio lietuvių, seną SLA 57 kuopos narį, buvusį Lietuvių Piliečių Klubo 27 metus pirmininką, kompozitoriaus Miko Petrausko paliktą įpėdinį vadovauti Worcesteriye garsiam "Aušrelės" chorui nuo 1921 iki 1949 metų, muziką Joną S.Dirvelį ir jo žmonelę Oną - pasišventusią dainai.

Šis pagerbimo bankietas įvyks gegužės 23 d., Lietuvių Piliečių Klubo salėje, 67 Vermont St., Worcester, Mass.

Bankietas paliktas valdybai suruošti. Prie esamos valdybos priskirti veiklūs nariai - Ona Žilinskienė ir Jonas Stankevičius.

Tikimasi, kad prie šio bankieto paruošimo prisidės ir bostoniečiai, nes muzikas Jonas Dirvelis ilgą laiką vadovavo Bostono Gabijos chorui.

Ponai Dirveliai parodys tą auksinę taure, kuri jiems buvo įteikta Massachusetts valstijos gubernatoriaus, kaip geriausiai pasižymėjusiems chorams ir jų vadovui, Jonui Dirveliui. Rodosi, tose varžytinėse, 1931 m., dalyvavo apie 30 chorų.

Tikiu, kad į Naujosios Anglijos SLA kuopos suruoštą bankietą atsilankys ir SLA Centro Vadovai, o taip pat ir "Tėvynės" štabo nariai, priekyje su redaktoriumi J. Petrėnu.

J.Krasinskas

Akron, Ohio

SLA 198-354 kuopų susirinkimas bus sekmadienį, Kovo-March 8 d., 2 val. po pietų, Šv. Petro svetainėje.

Nariai, visi dalyvaukite susirinkime, kur galėsite susimokėti ir duokles.

Scranton, Pa.

SLA 30 kuopos susirinkimas kviečiamas Kovo-March 3 d., 7 val. vakaro K of P Hall, 1817 Church Ave. Visi nariai prašomi dalyvauti, nes bus kuopos valdybos rinkimai.

A.Hughes

Nassau apskrityje, N.Y., Vasario 16 proga paskelbta Lietuvos Nepriklausomybės savaitė. Nuotraukoje matyti lietuvių delegacija pas apskrities pareigūną Harold Collins. Iš k. į deš.: K.Miklas, Lietuvos konsulas Anicetas Simutis, Eufemija Cibienė, Danutė Miklaitė, Rasa Vilgalytė ir Jonas Vilgalys.

TĖVYNĖ 3

(Atkelta iš pirmo psl.)

MATAS VINIKAS

Viena ankstyvesnių SLA Pildomųjų Tarybų dr. M.J. Viniko laikais. Pirmoje eilėje dr. M.J. Vinikas, sekretorius, F. Bagočius, prezidentas, K. Gugis, išdininkas, E. Mikužiūtė, izdo globėja, dr. J. Stanislavaitis, daktaras-kvotėjas, V. Mažukna, viceprezidentas, S. Mockus, izdo globėjas.

Kodel baltai priešinasi

"Kodel baltai kelia maištą" - tokios antrašės ilgas straipsnis š.m. vasario 13 d. įdėtas "New York Times" svarbiųjų politinių straipsnių puslapyje (op-ed - prieš vedamųjų puslapį).

Prof. V. Vardys savo straipsnyje priminė, kad JAV spauda mažai kreipusi dėmesio į Kudirkos gimtąjį kraštą - Lietuvą. Autorius teigia, kad Lietuva, drauge su Latvija ir Estija, buvusios sovietų-nacių nepulimo sutarties aukomis ir toliau trumpai, vaizdžiai bei ryškiai aprašo Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą, krašto likimą jį okupavus, sąlygas Stalino, Chruščiovo ir pochrusčiovinio laikotarpiu, primena "Pravdos" 1969 m. sausio 24 d. paskelbtą straipsnį apie "buržuazinio nacionalizmo" atliekas Lietuvoje, krašto rusinimą, 40 kunigų memorandumą min. pirmininkui A. Kosyginui, pagaliau, amerikiečių skaitytojams trumpai išdėsto prof. J. Kazlausko nužudymo eigą.

Prof. V. Vardys pabrėžia: "Simas Kudirka, atrodo, nutarė, kad jam jau pakanka tokių gyvenimo sąlygų". Autorius mano, kad Kudirkos žygį paskatinęs Brazinskių pavykęs bandymas pasiekti laisvuosius Vakarus. Pagaliau, nurodoma ir į Vytauto ir Gražinos Simokaičių mėginimą pasiekti laisvę, teismo nuosprendį Vilniuje, vėliau įvykdytą mirties nuosprendžio pakeitimą 15 metų bausme

darbo stovykloje. Dr. prof. Vyt. Vardžio straipsnio pasirodymas svarbioje įtakingo JAV dienraščio vietoje laikytinas dideliu laimėjimu ir Lietuvos, lietuvių, jų laisvės kovos reikšmingu iškelimu pasaulio viešojoje nuomonėje. (E.)

APIE SIMĄ KUDIRKĄ INFORMUOJA SOVIETAİ

Simo Kudirkos vardas pasaulyje vėl iškilo š.m. vasario 11 ir kitomis dienomis. Vasario 11 d. JAV žinių agentūra Associated Press paskelbė per radio, televiziją, gi vasario 12 d. ir spaudoje žiną iš Maskvos, gautą iš patikimų (reliable) sovietų šaltinių. Pagal juos Simas Kudirka, kuriam JAV-se buvo atsakyto globos teisė, esą, gyvena Klaipėdoje, "naujame bute ir jam negresia joks persekiojimas". Tačiau pagal tuos pačius AP sovietų šaltinius, sovietų laivo, "Sovietskaja Litva", kapitonas, Vladimir M. Popov buvęs teistas ir esąs sovietų darbo stovykloje.

Vis dėlto, žinių agentūrą painformavę sovietų šaltiniai pridūrė, kad Kudirkos padėtis esanti laikina ir kad jis "vėliau galėtų būti suimtas".

* PROF. KAZIO PAKŠTO, kurs Amerikos lietuvių tarpe buvo populiarus, monografija, netrukus turi pasirodyti.

buvo centrinis lietuviško darbo židinys, kur telkėsi žymiausias pajėgos, veikusios lietuvių tautos gerovei ir laisvei stiprinti. Matas Vinikas pats buvo entuziastingas Susivienijimo patriotas ir nepaliaujamai kėlė narių tarpe didesnę pasitikėjimą savo organizacijai.

O lygiai svarbu pažymėti, jog Mato Viniko laikotarpiu Susivienijimas likdamas lietuvių tautine patriotine organizacija, tuo pat metu savo dvasia ir nuotakomis priartėjo daugiau, negu kokia kita lietuvių organizacija prie Amerikos gyvenimo. Laisvės šalyje išaugęs ir išbujojęs Susivienijimas įsisavino pagrindines kilnias Amerikos gyvenimo savybes. Čia telkėsi visi geros valios lietuviai, čia viešpatavo tolerantiškumas ir svetimoms nuomonėms gerbimas.

* * *

Daugiau trijų dešimčių metų Vinikas išdirbo Susivienijimui ir šveiką kryptį skiepdamas pasiekė neužmirštamai reikšmingų rezultatų, nes SLA pasidarė pati didžiausioji ir pati turtingiausioji lietuvių organizacija, kuri gavo pilną plačiųjų lietuvių visuomenės sluoksnių pasitikėjimą.

Kadangi SLA priklauso įvairių pažiūrų ir įsitikinimų lietuviai, tai dažnai pasireikšdavo organizacijos būvyje ir tam tikra vadinamos "opozicijos" dvasia. Nekeisdami jau dabar istorijon nuslinkusios tikrovės, turim pripažinti, jog ir Vinikas dažnai jautė tam tikrą opoziciją. Ar kas turėjo kokį pagrindą, ar tik įsivaizdino, kad gali kritikuoti Viniką, prie progos stengėsi tai pareikšti. Tačiau, šiandien greičiausia niekas jau neturi žymiajam veikėjui opozicinių nuotakų, o visi vieningai pripažįsta jo neabejotinai didžiulius nuopelnus kaip visai lietuvių išeivijai, taip ir mūsų Susivienijimui.

Rašant šiuos žodžius, mano akyse stovi Mato Viniko povyza. Aš neužmiršiu gausių jo pasisakymų, gražiai atsimenu jo svarbius sumanymus ir jo pastangas dirbti lietuviams. Matas Vinikas dešimtmečių bėgyje buvo mano bendradarbis, su kuriuo pety petin eidamas spėjau jį puikiai pažinti ir jaučiau jam pilną pagarbą.

POVILAS DARGIS
SLA PREZIDENTAS

* WASHINGTONĖ praeitą savaitgalį buvo padegti trys sovietų diplomatų automobiliai. Žmonių aukų nebūta, padaryti tik medžiaginiai nuostoliai. Į tuos automobilius buvo mestos padegamos bombos. Kad nebūtų abejonių - kas tai atliko, žydų ekstremistai pasirūpino telefonu pranešti spaudai, jog tai jų darbas ir, kad jie ir toliau panašius aktus vykdys, norėdami savo tautiečiams pagelbėti apleisti Sovietų Rusiją, iš kur jų dabar neišleidžia. Valstybės Departamentas formaliai Amerikos vyriausybės vardu atsiprašė Sovietų Atstovybę Washingtonė.

* WASHINGTONĖ paskelbta, kad Valstybės departamentas artimiausiu laiku rengiasi leisti Amerikos piliečiams lankyti Kubą, Šiaurės Vietnamą ir komunistinę Kiniją. Aiškinama, jog šis parėdymas nepakeis bendros šios šalies vyriausybės pažiūros į santykius su minėtais kraštais.

TĖVYNĖ 4

AUKŠTAICIŲ UPĖ ŠVENTOJI

(Iš praeito numerio)

Antalieptės marios, vienas iš didžiausių gėlo vandens baseinų, atsirado 1959 m. patvenkus Šventąją prie Antalieptės miestelio. Vanduo apsėmė net 26 ežerus, nemažus paežerių plotus. Atsirado labai sudėtingos formos, su gausiomis salomis ir iškišuliais, kalvų apsuptas vandens baseinas. Vanduo pradėjo ardyti krantus, ėmė formotis naujas atabradas, į vandenį privirto medžių. Dėl vyraujančių vakarų vėjų smarkiausiai ardomi rytiniai ežerų, salų ir pusiasalių krantai. Aukščiausios, 7-8 m atodangos yra rytinėje marių dalyje, o Antalieptės link apardytų krantų vis mažėja.

Perplaukti tikrąją Šventosios vagą rangyose mariose ne visada iš karto pavyksta. Kartais tenka apiplaukti ne vieną salą ar pusiasalį ir sugrįžti atgal. Bet paklaidžioti po gražią aplinką malonu.

Antalieptė - sena gyvenvietė, įsikūrusi upės slėnyje. Labai įdomi senoji upės vaga, buvusi Velnyne, kur upės nuolydis siekė iki 5 m/km. Senoji Šventosios vaga - gilus, stačiais šlaitais, tankiais medžiais apaugęs slėnis, kurio dugne daug akmenų, iš krantų veržiasi šaltiniai, vanduo tik šniokščia, putoja. Tai labai įdomus, bet nelengvai pasiekiamas gamtos kūriny.

Žemiau Antalieptės Šventosios slėnis ir jos tėkmė smarkiai pasikeičia. Kai veikia elektrinė, kelių kilometrų atkarpoje upė labai srauni, išsiliejusi plačiame slėnyje vingiuoja iki pat Dusetų, kol patenka į Sartų ežerą. Seniau Šventosios aukštupys iki Sartų buvo vadinamas Dusetu.

Sartų ežeras yra labai rangytas. Norint apiplaukti visas jo atsakas, tenka nukeliauti daugiau kaip 60 km. Sartų ežero pakrantėse daug įdomių vietų, nes daug garsių žmonių Dusetų apylinkės davė Lietuvai. Iš Sartų paežerės kilo poetai: A. Vienožindys - iš Gipėnų kaimo, A. Strazdelis - iš Astravo, P. Širvys - iš Padustelio. Pažiegęs vieniemyje gimė žymiausias mūsų kalbininkas -

prof. K. Būga. Dusetų žmonės aktyviai dalyvavo 1831 ir 1863 m. sukilimuose. Prie Dusetų gimė ir pradėjo garbingą kovų kelią E. Platerytė - 1831 m. sukilimo dalyvė.

Dabar Dusetų miestelis neblogai sutvarkytas, rylus, ramus, ypač patrauklus vasarą. Sartų ežeras ir jo apylinkės, mokslui ir poilsiui vertingos vietos. Šiaurinėje ežero pakrantėje stūkso garsusis Velykuškių piliakalnis. Paviršius čia smarkiai kalvotas, ežero krantai aukšti ir statūs.

Bene labiausiai išgarsėjęs Sartų ežeras ir Dusetos žirgų lenktynėmis, kurios rengiamos kasmet vasario pradžioje.

Žemiau Sartų ežero Šventoji pasuka į pietvakarius. Čia ji kerta smarkiai kalvotas Baltijos aukštumas, bet teka plačiu, pelkėtu slėniu, kuriame telkšo Rasių, Limino ir Pasčio ežerai. Pastarasis yra paskutinis Šventosios pratekamas ežeras. Čia upė turi plačią, gilią, dažnai praplatėjančią, apaugusią vagą. Žemiau Limino ežero išryškėja upės slėnis, išsiskiria salpa ir terasos, bet vagoje daug meldų, kurie suskaido tėkmę į atsakas. Vingiuodama plačiame slėnyje, vietomis ardydama salpinis krantus, praskokęs kelias malūnų užtvankas, Šventoji, jau vandeninga ir srauni, pasiekia Užpalius. Jos krantai ir aplinkinis paviršius lygesnis, čia Baltijos aukštumos pamažu pereina į žemumą.

Žemiau Užpalių Šventoji vėl kitokia. Ji pasuka į vakarus, jos tėkmė pagreitėja, išnyksta iš vagos augalai. Čia upė plačiai vingiuoja gražiu slėniu, vietomis ardo krantus. Vaga apaugusi krūmais, o aukštesni krantai gražiais pušynais, kuriuose poilsiauja žmonės. Šventojon šiame ruože įteka Vyžuona, Aknysta, Jara-Šetekšna ir kiti vandeningi intakai. Upė plukdo vis daugiau vandens, smarkiau ardo smėlingus krantus, daugiau klosto sanašų. Ypač įdomūs Šventosios krantai ten, kur ji kerta Šimonių girios pietinį pakraštį.

BUS DAUGIAU

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI LIETUVOS ATSTOVYBĖJE

Vasario 16 dieną Lietuvos Atstovą vizitinėmis kortelėmis pasveikino Valstybės Sekretorius, Pasekretorius Politiniams Reikalams, JAV Protokolo Šefas, Valstybės Sekretoriaus Padėjėjai ir eilė kitų aukštųjų Valstybės Departamento pareigūnų.

Raštais sveikino: Panamos ambasadorius, Estijos Atstovas ir taip pat dr. A. Spekke, buvęs Latvijos Atstovas Washingtonė.

Žodžiu pasveikino Lietuvos Atstovą ir p. O. Kajeckienę, atsilankydami į jų surengtą Vasario 16 Dieną priėmimą Pasiuntinybėje, - ponias U. Alexis Johnson, Valstybės Pasekretoriaus Politiniams Reikalams, žmona, direktorius V. Dep-te, John A. Baker, Baltijos valstybių skyriaus vedėjas, Doyle V. Martin, buvęs Baltijos skyriaus vedėjas ir ponias Alton L. Jenkins, buvęs Valstybės Sekretoriaus Padėjėjo pavaduotojas Michael Ciepinski su žmona, buvęs kongresmanas Alfred Sieminski su žmona, buvusio JAV Nepaprasto Pasiuntinio ir Įgalioto Ministerio Baltijos valstybėms našlė, ponias Arthur Eliss Lane, bei eilė V. Dep-to pareigūnų.

Iš JAV kongreso priėmimą atsilankė kongresmanai - Daniel Flood ir John S. Monagan su ponias.

Iš diplomatinio korpuso priėmimą dalyvavo - Nacionalinės Kinijos, Haiti, Maltos, Trinidad ir Tobago ambasadoriai, Congo ambasados ministeris patarėjas, Latvijos Atstovas ir ponias Dīnbergs bei eilė kitų diplomatų.

Priėmimą atsilankė taip pat Apaštališkasis Delegatas JAV-se, arkivyskupas Luigi Raimondi.

Priėmimą dalyvavo Amerikos Balso Šiaurės Europos skyriaus direktorius Serban Valimarescu, Joint Baltic American Committee pirmininkas Meierovicz su žmona, Ukrainiečių Kongreso JAV pirmininkas prof. L. Dobriansky su žmona ir to Kongreso delegacija, Lenkų karių veteranų sąjungos pirmininkas ir ponias W. Artlet, Latvijų Pasaulinės Federacijos gen. sekretorius ir ponias Albats, Estų Sąjungos JAV pirmininkas Leesment (iš New Yorko).

* DAVID ROCKEFELLERIS, Chase Manhattan banko direktorius pareiškė tokią nuomonę, kad iki 2000 metų JAV gyventojų skaičius tiek pakils, jog bus būtina pastatyti bent šimtą naujų miestų. Jis dar pabrėžė, jog šį darbą jau dabar reikia pradėti planuoti, kitaip Amerika gali sulaukti nepaprastai didelės gyvenamųjų namų stokos krizės. Jeigu 2000 metais gyventojų JAV skaičius padidės 75 milijonais žmonių, tai be išankstinio pasirėngimo sulauksime negirdėto masto butų krizės. Manoma, jog šios negerovės būtų galima išvengti, jeigu būtų pastatyta 100 naujų miestų po šimtą tūkstančių gyventojų, o kiekvienas dešimtas miestas turėtų būti taip planuojamas, kad jame galėtų gyventi iki milijono žmonių.

* VIENOJE buvo surengta lenktyninių automobilių paroda. Žmonės labiausiai būriavosi prie paties greičiausiojo, kuris pavadintas Žalioji pabaisa. Deja, nepavyko pademonstruoti šios "pabaišos" greičio, nes visoje Austrijoje jam nebuvo tokio ilgo ir tiesaus kelio, kur jis galėtų parodyti savo 800 kilometrų greičio per valandą.

ŠVENTOJI TIES PUNTUKU, ANYKŠČIŲ APYLINKĖJE

TĖVYNĖ 5

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

Vaikščioti reikia kasdien

Kas nori sveikas gyventi, tai turi įprasti kiekvieną dieną pasivaikščioti. Šis patarimas tinka vyrams ir moterims. Pasivaikščiojimas turi būti lauke, šviežiame ir sveikame ore. Moteris, visą dieną išbuvusi virtuvėje, gali jaustis pakankamai prisivaikščiojusi. Vaikščiojimas namuose neturi reikšmės, vaikščioti reikia būtinai lauke, šviežiame ore.

Kam tenka dirbti lauke, tai tas pritraukia pakankamai šviežio oro, tam pasivaikščiojimas ne toks būtinas. Bet įvairūs pensininkai, kurie jau nebedirba ir gyvena iš pensijos, kurie iš visas dienas praleidžia besikrapštydami namie, kurie visą laiką sukinėjasi virtuvėje arba praleidžia laiką viename kambaryje, tai tiems pasivaikščioti būtina.

Jiems nereikia bijoti šalto oro. Neturi jų baidyti ir lietaus lašiojimai. Jeigu smarkiai lyja, tai gali palaukti kol praeis. Jeigu šaltis didelis ir dar pučia šaltas vėjas, tai galima tą dieną ir neišeiti. Reikia žiūrėti, kad nepersišaldytum, bet šalčio nereikia bijoti. Sausas šaltis yra sveikas. Kai įpranti prie pasivaikščiojimo, tai labai gerai pradeda jaustis. Kiekvienas, vyras ar moteris, kurie jau įpratę praleisti pusvalandį arba

valandą šviežiame ore, tai jie to malonumo nepraleis. Pasivaikščiojęs žmogus visai kitaip jaučiasi.

Nereikia eiti kada gali būti peršalimo pavojus. Galima neiti ir tomis dienomis, kai karštis peršoka 85 laipsnius. Silpnesniai širdžiai gali būti sunkiau karštomis dienomis nešioti žmogaus kūną. Galima palaukti kol praeis tvankumas. Tvankiomis dienomis dažnai ir oras būna daugiau užterštas, todėl galima apsieiti ir be pasivaikščiojimo, bet kitomis dienomis, tai nereikia jo vengti.

Pasivaikščiojimas šviežiame ore duoda daugiau deguonies plaučiams, o plaučiai tą deguonį kraujagyslėmis išnešioja po visą organizmą. Juo daugiau deguonies bus kraujyje, ir juo daugiau kraujagyslės to deguonies nuneš į raumenis, tuo bus sveikiau ir stipriau. Jeigu plaučiai neturi pakankamai deguonies, tai jie negali duoti deguonies ir kitoms kūno dalims. Bute yra mažiau deguonies negu šviežiame ore, todėl pasivaikščiojimas ir yra toks reikalingas kiekvienam žmogui. Ypatingai jis reikalingas vyresnio amžiaus asmenims, pensininkams.

Dr. Petras Z. Zalatoris

Detroit, Mich.

DARIAUS IR GIRĖNO KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Sausio 24 d. Lietuvių Namuose įvyko Dariaus ir Girėno klubo narių metinis susirinkimas. Į susirinkimą atvyko ir jame dalyvavo 88 nariai. Susirinkimą atidarė klubo pirmininkas dr. Vytautas Mileris ir susirinkimui pravestį pakvietė: pirmininku Kazį Gogelį, sekretoriumi dr. Saulių Šimoliūną ir į mandatų komisiją Viktorą Perminą, Vincą Šarką ir P.Valiukėną. Praeito narių susirinkimo protokolą perskaitė Alfonsas Velavičius. Taip pat jis perskaitė ir sarašą į klubą įstojusių naujų narių, kurie susirinkimo vienbalsiai buvo priimti. Įstojo 18 naujų narių.

Apie klubo veiklą pranešimą padarė dr. Vytautas Mileris. Jis savo pranešime nurodė, kad didžiausią atsakomybę Lietuvių Namų išlaikyme turi Dariaus ir Girėno klubas. Jis ir praėjusiais metais Lietuvių Namams iš savo svetainės uždarbio sumokėjo nuomos \$ 9,000.00 ir dar turi banko surinktų nario mokesčių virš \$ 2,000.00. Revizijos komisijos aktą perskaitė Alfonsas Juška. Jo pranešimu Dariaus ir Girėno klubo knygos vedamos tvarkoje ir visi padaryti jose įrašai atitinka dokumentams. Sausio 7 d. 1970 m. klubo vertė buvo \$ 5,404.00 ir liepos mėn.

\$ 6,319.00 ir šiuo metu kasoje turi \$ 2,197.63.

Klubo laikomos svetainės apskaita buvo iš anksto paruošta ir atspausdinta ir ją visi nariai galėjo susipažinti. Iš apskaitos davinių matosi, kad klubo svetainė 1970 metų bėgyje padarė apyvartą sumoje - \$ 43,681.37 ir turėjo pelno \$ 24,633.99. Tačiau turėjo ir išlaidų, kurių suma siekia \$ 24,464.93. Tokiu būdu grynų pelno apyskaitoje figuruoja tik \$ 169.06.

Po diskusijų ir paaiškinimų, valdybos ir revizijos komisijos pranešimai buvo priimti.

Išrinkta Dariaus ir Girėno klubo valdyba: pirmininkas - dr. Vytautas Mileris, vice-pirmininkas - Stasys Petrauskas, sekretorius - Alfonsas Juška, finansų sekretorius Jonas Šostakas, kasininkas - Leonas Matvėkas, maršalka - Edvardas Rėklis ir ūkio vadovas Stasys Račiukaitis.

Į revizijos komisiją išrinkti: Antanas Petrauskas, Alfonsas Velavičius ir Viktoras Perminas. Už atliktus darbus ir gražų Dariaus ir Girėno klubo tvarkymą, Vincą Šarkos pasiūlymu, senai klubo valdybai pareikšta padėka.

A.Grinus

* MAŽOSIOS LIETUVOS draugija Los Angeles Tautinių namų salėje sausio 10 d. surengė Klaipėdos atvadavimo paminėjimą. Meninėje programoje dalyvavo dainininkės S.Klimaitė-Pautienienė ir O.Metrikaitė.

TEVYNĖ 6

Elizabeth, N.J.

UŽTARNAUTAS ĮVERTINIMAS

Dr. Jokūbas Stukas "Lietuvos atsiminimų" radio programos direktorius.

Vasario 6 d. Lietuvių Laisvės salėje, Elizabeth'e įvyko Lietuvos Atsiminimų Radio valandos 30 metų veiklos sukakčiai paminėti komiteto susirinkimas.

Komisijų nariai pasidalino darbus, kad parengimai būtų sėkmingi. Iš pranešimų paaikšėjo, kad įvyks du atskiri parengimai: koncertas, balandžio 24 d., šeštadienio vakare, Lietuvių Laisvės salėje, Elizabeth'e ir bankietas, balandžio 25 d., sekmadienį, Newarko lietuvių parapijos salėje, 207 Adams Street, kampas New York Ave.

Pakviesti programai atlikti profesionalai iš Chicagos, New Yorko ir New Jersey. Bilietų kainos į koncertą - 4, 3 ir 2 dol. Į bankietą su programa 10 dol.

Šia proga bus malonu pasveikinti ilgametį programos vedėją - prof. dr. Jokūbą Stuką.

A.S.Trečiokas

Los Angeles, Cal.

SLA 75 KUOPOS BALIUS IR KOMEDIJA KU-KŪ

Šių metų sausio 31 d. įvyko įspūdingas Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75 kuopos metinis parengimas.

Nelengvas šiandien yra visuomeninis darbas, dar sunkesnis yra dramos pastatymas, nesant pakankamai inteligentiškų, sugebantių ir norinčių tokį darbą atlikti pajėgų, o ypač stokojant lėšų.

Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris režisuojant D.Mackelienei, puikiai suvaidino linksmą veikalą, kurį autorius Anatolijus Kairys pavadino, komedija "Ku-Kū". Gausūs aplovismentai patvirtino publikos pasitenkinimą ir pilną dramos įvertinimą.

Pirmai programos daliai pasibaigus, kuopos pirmininkas P.Petraitis, padėkojęs dalyviams už paramą - atsilankymą, pakvietė visus prie lietuviškų vaišių ir prie lietuviškos šokių muzikos, kurią pateikė žinomas muz. p.Kraftas ir Frank Žukausko, Antano Brazausko ir Jono Kairio grupė, neieškant sau "algos", t.y. už aciū.

LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY

HON. JOHN J. ROONEY
Of New York

IN THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
Wednesday, February 17, 1971

MR. ROONEY of New York, Mr. Speaker, during these impressive days in February, when we celebrate the birthdays of our beloved heroes, Lincoln and Washington, as well as observing a heartwarming St. Valentine's Day, we should remind ourselves of the deep significance of the observance of another memorable event which took place 53 years ago yesterday. I refer to the Declaration of Lithuanian Independence, which is so meaningful to our loyal American citizens of Lithuanian birth or extraction.

Three years ago when so many of us joined with Lithuanian-American organizations in celebrating the 50th anniversary of Lithuanian Independence we had high hopes that the drab and adverse conditions to which the Lithuanian people were being subjected would be improved. Unfortunately our hopes have been in vain.

Lithuania today is but one of the Communist Russian colonies, cruelly taxed and ruthlessly ruled by Red bosses. That glorious feeling of freedom and self determination which the people of Lithuania enjoyed from 1918 to 1940 is now but a memory to those old enough to remember it.

The tragic event which took place some weeks ago here at home has not given the Lithuanian people much assurance of our interest and sympathy. I feel a deep sense of shame in even mentioning our colossal blunder in handling the appeal for help of Simas Kudirka, the Soviet Lithuanian radio operator who escaped from a Russian ship in our own waters and sought asylum aboard one of our Coast Guard vessels.

The inept and unforgivable acts of our own officials in turning over this man to his bestial shipmates to beat and mistreat have done much to dishearten an already discouraged people.

Lithuanian history is the record of a long struggle against foreign domination. In 1918,

that struggle culminated in the bright flame of national independence when Lithuania took its rightful place among the nations of Europe. That flame was tragically extinguished only 22 years later when Lithuania was forcibly incorporated into the Soviet Union. Nevertheless, the spirit of the Lithuanian people has remained undaunted, and their hopes for a restoration of national independence has never wavered. Their courage and patriotic determination which have sustained the goal have been the inspiration for all who cherish freedom.

HON. HUGH SCOTT
Of Pennsylvania

In The Senate Of The United States
Thursday, February 11, 1971

Mr. SCOTT, Mr. President, February 16, 1971, marks the 53rd anniversary of Lithuanian independence, that was all too short. The past 53 years for the Lithuanian people have been brutal and harsh. The worst suffering, however, has occurred and is at this moment occurring under the tyranny of the Iron Curtain, with one-fourth of the Lithuanian population of 3 million lost since June 15, 1940. Certainly, a small nation groping for sovereignty should be entitled to steer its own course in the world. Lithuania has every right to be free.

Recent unrest in Poland points to one oppressed nation's desire for freedom in Eastern Europe. That same desire is alive in Lithuania and is constantly trying to surface in examples of continuous defection from the Communist grip.

The subject of Lithuanian independence, as well as the other Baltic nations of Estonia and Latvia, should be immediately presented to the United Nations. Congress must remember the unanimous passage of Concurrent Resolution No. 416 during the 89th Congress that calls for the independence of the Baltic States. The 92nd Congress can further utilize this legislation to communicate US concern for the enslaved Lithuanian people.

VASARIO 16 DIENA NEW YORKE

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 53-ji sukaktis New Yorko lietuvių paminėta vasario 14 d. Programoje, šalia kalbų, meninės dalies, pirmą kartą parodytas Jono Rūtenio paruoštas vaizdų ir garsų montažas "Ąžuolai prie Nemuno", dalyvaujant dramos aktoriui Henrikuž Kačinskui.

Minėjimo dalyvius pasveikino Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke Anicetas Simutis. Jis priminė Brazinskių, Kudirkos, Simokaičių atvejus - taip plačiai Lietuvos vardą išgarsinusius pasaulyje. Simutis teigė: "Tas atgarsis stebina mūsų draugus, gi priešą parbloškė. Laisvės siekė jauni lietuviai įrodė, jog mūsų tautiečiai absoliučiai yra vieningi abiejose geležinės uždangos pusėse".

Minėjime kalbėjo prof. dr. Rimas Vaičiaitis, perskaityti JAV Valst. sekretoriaus W. Rogers sveikinimas, New Yorko valst. gubernatoriaus Rockefellerio ir New Yorko miesto mayoro J. Lindsay paskelbtų proklamacijų Vasario 16 dienai tekstai. Minėjimo dalyviai priėmė rezoliuciją.

Iškilmės New Yorke rengė Amerikos Liet. Taryba. Minėjimą pravedė New Yorko ALT-os pirmininkas Aleksandras Vakselis.

Minėjimo išvakarėse, vasario 13 d. Liet. Pranciškonų namuose atidaryta lietuvių dailininkų paroda, jau virtusi tradicine. Joje su savo darbais pasirodė 35 lietuviai tapytojai. Parodą atidarant kalbėjo Liet. Gen. Konsulas A. Simutis, Raš. D-jos pirmininkas L. Andriekus OFM ir parodos rengėjų vardu Liet. Bendruomenės N.Y. Apygardos pirmininkas A. Vakselis. (E.)

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

Vasario 20, 1971

BRONIUS SIPAVIČIUS, 57 kp., Worcester, Mass., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė lapkričio 3, 1929 m., mirė sausio 24, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Anastazijai Sipavičiūsienei.

URSULĖ AKELAITIENĖ, 104 kp., Pittsburgh, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė rugsėjo 16, 1923 m., mirė kovo 29, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai, Anelle Mathews.

MARTHA GRIGELAITIS, 301 kp., Cicero, Ill., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gruodžio 11, 1939 m., mirė sausio 12, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionės sūnams, Stanley ir William Grigelaičiams.

HELEN M. KAPECKAS, 352 kp., Detroit, Mich., gimusi Vokietijoje. Prie SLA prisirašė vasario 5, 1939 m., mirė gruodžio 19, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai, Helen Cybul.

Viso . . . . . \$ 1,650.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso . . . . . \$ 15,020.00

Vasario 16 minėjimas Clevelande laikomas pasisekusiu, nes buvo vienas iš gausiausių.

TĖVYNĖ 7

Tėvynė

LIETUVIŲ AMERIKOS ORGANAS

64 metai Nr. 8
1971 February-Vasario 26

BALTIJOS TAUTŲ GLAUDUS BENDRADARBIAVIMAS

Vliko iniciatyva š.m. vasario 10 d. New Yorke pirmą kartą susitiko pasitarti Vliko pirmininkas dr. J.K.Valiūnas, Laisvojo Pasaulio Latvių Federacijos pirmininkas, Uldis Grava ir Estų Tarybos pirmininkas Alfred Anderson.

Trys pirmininkai priėjo išvados: yra būtinas reikalas pradėti, globaliniu mastu, glaudesni visų trijų organizacijų bendradarbiavimą pagergtų kraštų laisvinimo klausimais.

* ČIURLIONIO galerijoje Chicagoje buvo surengta Vasario 16 šventės proga lietuvių dailininkų paroda, kurioje dalyvavo žymus skaičius labiausiai pasižymėjusių dailininkų.

* INŽ. ANTANAS RUDIS ir jo žmona Marija pastoviai remia lietuvių kultūrinius darbus. Jie pagelbėjo išleisti Kosto Jurgėlos knygą "Lietuvos sukilimas 1862-1864 metais", o taip pat parėmė St. Xavier kolegijoje suorganizuoti lituanistinių studijų kursus. Ta proga Jaunimo Centre Chicagoje buvo surengtos iškilmės vasario 21 d.

* RABINAS KAHANE, kurs vadovauja antisovietinėms demonstracijoms prie Jungtinių Tautų, sovietams reikalaujant buvo areštuotas New Yorke. Jis kaltinamas tuo, jog negražiais žodžiais keikė sovietų atstovus, ateinančius į Jungtinių Tautų pastatus. Jam įteiktas šaukimas į teismą kovo 2 d. Iki teismo rabinas paleistas.

* PHILADELPHIJOS lietuvių Vasario 16 dienos minėjime kalbą pasakė amerikietė žurnalistė Edith Kermit Roosevelt. Jos prosenelis yra Theodore Roosevelt, buvęs JAV prezidentas. Ji palanki lietuviams ir žymiai prisidėjo prie Simo Kudirkos bylos iškėlimo šios šalies visuomenės akyse.

* BALTIMORĖS lietuvių gausiai susirinko į Vasario 16 minėjimą. Vasario 14 dieną, Lietuvių Klube įvyko ta proga bankietas, kuriame dalyvavo kai kurie senatoriai ir kongresmanai. Bankiete patriotinę kalbą pasakė advokatas Vincas Laukaitis.

* LITUANISTIKĄ studijuojančiam jaunimui paremti rengiamas vakaras, kurio programą atliks: - išraiškos šokio šokėja Elena Kepalaitė, dainininkas Stasys Citvaras, Jūratė Balsytė pasirodys su naujomis deklamacijomis. Solistams akomponuos muzikas Algirdas Kačanauskas. Vakaras įvyksta vasario 27 d., Maspetho parapijos salėje. Pelnas bus paskirtas Fordhamo universitete ateinančią vasarą lankantiems lituanistikos kursui.

* LIETUVOS Gen. Konsulas New Yorke Anicetas Simutis kartu su Lietuvos Laisvės Komitetu, Carnegie Endowment patalpose surengė vasario 16 dieną priėmimą. Dalyvavo atstovai prie Jungtinių Tautų, konsulai ir lietuvių visuomenės veikėjai.

* DR. J.K.VALIŪNAS išvyko į Europą ir žada aplankyti bent penkis kraštus. Vlike jį pavaduoja dr. B.Nemickas.

* MINKŲ radio programos rengiamoji jaunų talentų popietė įvyksta kovo 14 d. Lietuvių Piliečių Klube, Bostone.

* VYTAUTAS DAMBRAUSKAS, kurs gyvenęs Brocktone, žuvo automobilio nelaimėje. Liko žmona ir trejetas mažų vaikučių.

* KAUNE įvykusiose bokso rungtynėse finale, kaunietis A.Zurza nugalėjo Astračanės boksininką Kuznecovą, o vidutinio svorio boksininkas A.Jucevičius iš Kauno, nugalėjo Leningrado boksininką A.Pankratovą. Jie abu paskelbti Sovietų Sąjungos čempionais.

* MIRĖ VLADAS SUCHOCKAS, kurs dar nepriklausomais laikais rašinėdavo Audronašos slapyvardžiu. Jis buvo "Varpo" spaustuvs raidžių rinkėjas.

* HOT SPRINGS, Ark. lietuviai pirmu kartu toje vietoje surengė lietuvių radio programą Vasario 16 proga. Vasario 14 d. skambėjo lietuviška muzika ir lietuviškos dainos. Šiomis iškilmėmis rūpinosi Juozas Bružas ir Kostas Plepys.

* WORCESTER, MASS. Vasario 16-tos iškilmėms rengti komitetas pareiškė, kad "aukos lietuvių reikalams bus skirstomos pagal aukotojų pageidavimą". Tad prasilenkiama su pagrindiniu nusistatymu, telkti aukas Amerikos Lietuvių Tarybai.

* KAI KURIE Amerikos vyskupai kreipėsi į Vatikaną, prašydami leisti atlikti bendras išpažintis ir suteikti "bendrus nuodėmių atleidimus".

* ANGLIJOS komunistų partija viešai paskelbė savo nepasitenkinimą Sovietų Sąjungą todėl, kad ten paslapyje laikomi dokumentai, liečiantieji Stalino epochą. Todėl, esą, ir pakilo susidomėjimas Chruščevo atsiminimais. Sakoma, kad sovietų nenoras atidaryti senuosius archyvus trukdo teisingai įvertinti ankstyvesniųjų laikų įvykius.

* VISOJE ČILĖJE garsus įsilaužimo į seifus specialistas Palma buvo nuvežtas iš kalėjimo į užsienio reikalų ministeriją atidaryti seifo, kurio raktas dingo. Palmos pastangomis neretai naudojasi vyriausybė, o dažniausiai finansų ir gynybos įstaigos.

* AUTOMOBILIŲ nelaimėse 1970 metais JAV žuvo 55,300 žmonių, bet dviem šimčiais mažiau negu metais anksčiau, kada buvo užmušta 56,400 asmenų.

* ARLINGTON restoranas Brooklyne, kurį pradžioje valdė J.Vasiliauskas ir Jonas su Ona Valaičiai, vėliau tik abu Valaičiai, pagaliau jo savininke pasiliko viena Ona Valaitienė, dabar ji Arlingtono restoraną pardavė jaunam lietuviui biznieriui Edward Marchulaitis, kuris taip pat žada rūpintis lietuvių aptarnavimu.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemiestuose metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vienam mėnesiui \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusei metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vienam mėnesiui - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Užsienioose metams - \$21.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui \$2.50.

NAUJIENAS gausite, jei pasiūlysite čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KELEIVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Aidku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-ius metus. Jį vieni geria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.

Keleivis duoda ir teisiųjų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. PRENUMERATA: - METAMS - \$ 7.00.

Užsisakykite KELEIVI 1971 metų kalendorių.

Jo kaina \$ 1.50.

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

DIRVA

TAUTINĖS
MINTIES
LAIKRAŠTIS

Isteigtas 1915

6907 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO, 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, eina 2 kartus į savaitę Trečiądieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams—\$13.00, pusei metų—\$7.00. Susipažinimui—2 savaites siunčiame nemokamai

— Leidžia —

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GRoovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Tel. 296-2244

SHALINS

(SHALINSKAS)

Funeral Home

84-01 Jamaica Ave.

prie Forest P'way storių
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai apraunaia

laidotuvsms

Koplycios

visose miesto dalyse

F. W. SHALINS ir

J. B. SHALINS

Tėvynė 8,